

Simüle Hastaların Klinik Öncesi Dönemde Ölçme Değerlendirme Aracı Olarak Kullanılması; Öğrencilerin Görüşleri

Use of Simulated Patients in the Preclinical Period as an Assessment Tool; Students' Perspectives

Serdar Özdemir,

Yeditepe Üniversitesi Tıp Fakültesi, Tıp Eğitimi AD

Tamer Edirne,

Pamukkale Üniversitesi Tıp Fakültesi, Aile Hekimliği AD

Murat Kutlu,

Pamukkale Üniversitesi Tıp Fakültesi, Enfeksiyon Hastalıkları ve Klinik Mikrobiyoloji AD

Selda Kutlu,

Pamukkale Üniversitesi Tıp Fakültesi, Enfeksiyon Hastalıkları ve Klinik Mikrobiyoloji AD

Anahtar Sözcükler:

Simüle hasta, klinik öncesi eğitim, ölçme değerlendirme

Keywords:

Simulated patient, preclinical education, assessment

ÖZET:

Amaç: Bu çalışmada, bir ölçme-değerlendirme aracı olarak Simüle Hastaya ilişkin öğrenci görüşlerinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Simüle hastalar 3'üncü sınıf tıp fakültesi öğrencilerinin Enfeksiyon Hastalıkları ve Klinik Mikrobiyoloji, kliniğe giriş eğitimi sınavında kullanılmıştır.

Gereç ve Yöntem: Öncelikle simüle hastalar eğitilmiş, kullanılacak senaryo yazılmış, öğrenci değerlendirme formu hazırlanmış, öğrenciler ölçme değerlendirme aracına yönelik olarak bilgilendirilmiştir. Uygulamanın yapılmasını takiben öğrenci görüşleri niteliksel ve niceliksel yöntemler birlikte kullanılarak toplanmıştır. Öncelikle açık uçlu yazılı geri bildirim formu kullanılarak öğrenci görüşleri toplanmış, bu görüşlerin tematik analizine dayanarak bir anket formu oluşturulmuştur. Sınava giren 144 3'üncü sınıf öğrencisinden, 125'i yazılı geri bildirimde bulunurken, 97 öğrenci anketi yanıtlamıştır. Tematik analiz sonucu geçerlik, güvenilirlik, eğitsel etki ve kabul edilebilirlik temaları ortaya çıkmıştır.

Bulgular: Öğrencilerin yazılı olarak yaptıkları yorumların ölçme değerlendirme araçlarının işe yararlığını belirleyen kriterlere göre sınıflandırıldığında; %74'ünün geçerlik, %41'inin güvenilirlik, %19'unun eğitsel etki ve %35'inin kabul edilebilirlikle ilgili olduğu görülmüştür.

Sonuç: Bu çalışmanın hem niteliksel hem niceliksel bulgularına göre, klinik öncesi dönemde simüle hasta ile gerçekleştirilen sınavın öğrenciler tarafından geçerlik, güvenilirlik, eğitsel etki ve kabul

edilebilirlik açısından değerli bir ölçme derece aracı olarak değerlendirildiği saptanmıştır.

*Sorumlu Yazar: Serdar Özdemir
Yeditepe Üniversitesi Tıp Fakültesi,
Tıp Eğitimi AD
Kayışdağı Caddesi, Ataşehir, İstanbul
0 542 594 94 81
serdar.ozdemir@yeditepe.edu.tr*

ABSTRACT:

Aim: *In this study, we aimed to determine students' perspectives about using simulated patients as an assessment tool. Simulated patients were used in examination of Infectious Diseases and Clinical Microbiology, entrance to clinics of 3rd grade medical school students.*

Methods: *Firstly, simulated patients were trained, script to be used was written, student evaluation form was prepared and students were informed about assessment tool. Following the implementation, student opinions were collected using both qualitative and quantitative methods. Firstly, students' perspectives were collected through a feedback form with open-ended questions. Secondly, a questionnaire was formed based on the thematic analysis of these written perspectives. 144 third-year students who entered the exam, 125 of them gave written feedback and 97 responded to the questionnaire. Thematic analysis of the questionnaire has created the themes of validity, reliability, educational impact and acceptability.*

Results: *When the students' writing comments are classified according to the criteria determining the utility of the assessment tools and methods we determined that 74 % them were of validity, 41% of them were of reliability, 19% of them were of educational impact and 35% of them were of acceptability.*

Conclusion: According to the qualitative and quantitative findings of this study, we concluded that the exam performed with simulated patients in the pre-clinical period was evaluated by students as a valuable instrument of assessment in terms of validity, reliability, educational impact and acceptability.

GİRİŞ

Tıp eğitiminde üstesinden gelinmesi gereken önemli konulardan biri temel tıp bilimleri eğitiminden hasta ile karşılaşılan klinik ortamlara geçiş arasındaki bağlantıyı sağlayabilmektir.1 Yapılan araştırmalar, öğrencilerin klinik öncesi dönemde öğrendikleri klinik becerileri, klinik dönemde hasta ile temas noktasında uygulamada zorluk çektiklerini göstermektedir.2,3 Örneğin öğrencilerin tanı ve tedavi süreçlerinde hastaya zarar verme endişesi yüzünden anksiyete yaşadıkları gösterilmiştir.4 Bunlarla birlikte sağlık hizmeti sunumundaki değişiklikler öğrencilerin kliniklerde standart olarak eğitim alma ve objektif olarak değerlendirilme şansını azaltmaktadır. Bu nedenlerle simüle hastalara olan ihtiyaç ortaya çıkmış ve günümüzde simüle hastalar öykü alma becerilerinin öğretilmesi ve değerlendirilmesinde yaygın olarak kullanılabilir hale gelmiştir.5,6 İlk olarak Barrows ve Abrahamson'un7 kullanımını önerdikleri, Simüle Hastalar geniş bir kabul görmüş ve muazzam miktarda araştırmaların odak noktası olmuştur.

Simüle hasta, öğrencilere geri bildirim verme ve öğrenmeyi destekleme amaçlı değerlendirmelerde kullanılmasının, geçme-kalma, sertifikasyon ve lisans verme gibi sonuçları önemli değerlendirmelerin kilit bir bileşeni haline gelmiştir.8,9,10,11,12

Bu çalışmada, tıp fakültesi 3'üncü sınıf öğrencilerinin Enfeksiyon Hastalıkları ve Klinik Mikrobiyoloji kliniğe giriş eğitimi kapsamında

simüle hasta ile yapılan sınavda ateşli hastadan öykü alma becerisi değerlendirilmiş ve Simüle Hasta yöntemine ilişkin öğrenci görüşlerinin belirlenmesi amaçlanmıştır.

Gereç ve Yöntem

Simüle Hastaların Eğitimi: Simüle hastalara sınavdan önce yapılandırılmış bir program (Form 1.) dâhilinde toplam sekiz saat süren uygulamaya dayalı bir eğitim verilmiştir.

Simüle Hasta Senaryosu (Form 2.): Çok disiplinli bir çalışma ile oluşturulmuştur. Sınavdan bir gün önce sınavın yapılacağı Simüle Hasta Laboratuvarında sınava katılan yedi simüle hasta ile senaryolar denenmiştir.

Form 1. Simüle Hasta Eğitim Programı	
Pamukkale Üniversitesi Tıp Fakültesi Simüle Hasta Eğitimi	
Eğitici: Dr. Serdar Özdemir, Tıp Eğitimi AD	
Yer: PAU TIP Ölçme Değerlendirme Merkezi	
Eğitim Planı	
1. Gün	
13.00 - 13.30	Açılış, tanışma, temel eğitim konularının tanıtılması
13.30 - 14.00	Video izleme ve soru-cevap
14.00 - 15.00	Simüle Hasta nedir? Simüle Hasta ile ilgili temel konular
15.00 - 15.30	Simüle Hasta laboratuvarının gezilmesi
15.30 - 15.40	İleri eğitim konularının ve programın tanıtılması
15.30 - 16.00	Tartışma; "Simüle Hasta olmak ister misiniz?"
2. Gün	
12.00 - 13.00	Eğitim ve sınavda Simüle Hastalardan beklenenler
13.15 - 15.00	Uygun iletişim becerileri
15.15 - 16.00	Simüle Hasta senaryosu nedir? Role hazırlanma
16.00 - 17.30	Çeşitli senaryolar ile uygulamalı çalışma

Form 2. Simüle Hasta Senaryosu	
Görüşme ortamı: AŞM polikliniği	
Öğrencinin düzeyi: 3. sınıf	
Görüşmenin odağı: Ateş yakınması olan hastada öykü alma	
Ateş	Hastalığa ilişkin hasta tutumu, davranışı ve beklentiler
<p>Özellikler</p> <p>1. Hasta profili Öğrenci yaş, iş ve diğer kişisel bilgilerinizi sorarsa gerçek bilgilerinizi söyleyeceksiniz</p> <p>2. Hastalık hikâyesi <i>Öğrenci sormasa da söyleyecekleriniz</i></p> <ul style="list-style-type: none"> Ateşim var. <i>Öğrenci sorarsa söyleyecekleriniz</i> 15 gün önce ateşim olduğunu fark ettim. Ateşim her gün oluyor. Ateşim akşamları oluyor. Ateş yükselirken üşüme titremem oluyor. 3-4 saat sürüp sonra terleme ile düşüyor. Birkaç kez yaptığım ateşimi koltuk altımdan ölçtüm 38-39 C derece arasında çıktı. Sabahları ve gün içinde ateşim olmuyor. Kendimi o saatlerde daha iyi hissediyorum. Daha önce böyle bir yakınmam olmadı. Herhangi bir ilaç kullanmadım. Çünkü ateş kendiliğinden düşüyor. Gündüzleri de kendimi iyi hissediyorum. Ateşim yükseldiğinde 3-4 saat içinde kendiliğinden düşüyordu bu nedenle ateşi düşürmek için herhangi bir şey yapmadım Ateşim titreme ile yükseliyor, terleme ile düşüyor. Terleme nedeni ile bir kez iç çamaşırını değiştirmek zorunda kalyorum. Ateş, üşüme-titreme ve terleme dışında başka bir yakınmam yok. Sigara içmiyorum. Alimde bu şikâyete benzer yakınması ya da hastalığı olan kimse yok 	<p>Duygulanım Duygulanıma ilişkin herhangi bir özellik yok rol yapmanızı beklenmemektedir.</p> <p>Görüşmeye ilişkin davranış Öğrenci ile işbirliği içinde, uyumlu, söylenen ve sorularını anlamaya çalışın net cevaplar verin</p> <p>Vücut fonksiyonlarına etki Normal vücut fonksiyonları</p> <p>Öğrenciden beklenti Bu aşamada öğrenciden sadece hastalık öyküsü alması beklenmektedir</p>

Eğiticilerin Eğitimi: Sınavda değerlendirici olarak yer alan üç klinik eğitici “Pamukkale Üniversitesi Tıp Fakültesi (PAÜTF) Tıp Eğitiminde Ölçme Değerlendirme Kursu” kapsamında simüle hastanın ölçme değerlendirme aracı olarak kullanılması ile ilgili eğitim almışlardır.

Öğrencilerin Bilgilendirilmesi: Sınavdan bir gün önce sınava katılacak öğrencilere

simüle hasta ile ilgili PAÜTF’de yapılan bir uygulamanın videosu izlettirilmiş, bilgilendirme yapılmış ve öğrencilerin konuyla ilgili soruları cevaplanmıştır.

Sınav: Sınavda standart öğrenci değerlendirme formu (Form 3) eğiticiler tarafından öğrencileri değerlendirmek için kullanılmıştır. Bu formda öğrencilerin öykü alma becerileri 11 kriter ile 3’lü Likert skalasına göre değerlendirilmiştir.

Form 3. Standart Öğrenci Değerlendirme Formu

Kontrol listesi

Lütfen öğrencinin ateş tipini saptamaya yönelik olarak hastadan öykü alma becerisini aşağıdaki kriterlere göre değerlendirin.

Değerlendirme Ölçeği:

0 = Öğrenci bu kriteri hiç yerine getirmede

1 = Öğrenci bu kriteri tam olarak yerine getiremedi

2 = Öğrenci bu kriteri tam olarak yerine getirdi

Değerlendirme Kriteri	0	1	2	Katsayı
Ateş yakınmasının süresini sordu				
Hastanın ateşinin her gün olup olmadığını sordu				
Ateşin sabah-akşam veya gün içerisindeki seyrini sordu				
Ölçülen ateş değerlerini sordu				
Ateşin normal değerlere inip inmediğini sordu				
Ateşin nasıl yükseldiğini sordu (üşüme titreme)				
Ateşin nasıl düştüğünü sordu (terleme)				
Ateşi düşürmek için yaptığı şeyleri sordu				
Ateş düşürücü kullanıp kullanmadığını sordu				
Kullanmış olduğu diğer ilaçları sordu				
İletişim becerisi (kendisini tanıttı, göz teması kurdu, olumlu iletişim kurdu vb)				
Toplam Puan				

Verilerinin Toplanması: Niteliksek ve niceliksel yöntemlerin birlikte kullanılması ile gerçekleşmiştir. İlk olarak öğrencilerin simüle hasta ile sınava ilişkin yorumlarını sınavın hemen sonrasında boş bir A4 kâğıdına yazmaları istenmiştir. Öğrencilere bu yorumları yazmaları için sınav salonunun içinde bir oda tahsis edilmiş ve istedikleri kadar süre kullanmaları sağlanmıştır. Veriler bu şekilde toplandıktan sonra yorumların içindeki anlatım

parçacıklarına göre tematik içerik analizi yapılmıştır. Bu analiz sonucunda yorumlar ölçme değerlendirme araçlarının işe yararlığını belirlemede kullanılan 10 geçerlik, güvenilirlik, eğitsel etki ve kabul edilebilirlik kavramları bağlamında alt temalara ayrılmıştır. İkinci aşamada ise öğrencilerin simüle hasta ile sınava yönelik yazılı yorumlarının analizinden elde edilen bulgular ışığında, literatürle desteklenerek bir anket formu geliştirilmiştir (Form 4).

Form 4. Anket Formu					
Aşağıda 26.12.2012 tarihindeki Propedötik sınavında karşılaştığınız simüle hastalara (hasta rolü yapan kişiler) ilişkin ifadeler yer almaktadır. Her bir ifadeyi okuduktan sonra sizin için en uygun olan rakamı aşağıdaki puanlamaya göre yuvarlak içine alınız.					
1. Kesinlikle katılmıyorum 2. Katılmıyorum 3. Fikrim yok 4. Katılıyorum 5. Kesinlikle katılıyorum					
Cinsiyetiniz: Kız ☐ Erkek ☐					
Yaşınız:					
1. Sınavdaki simüle hasta gerçek hasta ile karşılaşiyor gibi hissetmemi sağladı.	1	2	3	4	5
2. Sınavda karşılaştığım simüle hasta kendimi rahat hissetmemi sağladı.	1	2	3	4	5
3. Simüle hastanın hikâye almadaki eksiklerimi görüp düzeltmem konusunda diğer sınavlara göre daha etkin bir değerlendirme yöntemi olduğunu düşünüyorum.	1	2	3	4	5
4. Simüle hasta ile yapılan sınavın objektif bir sınav olduğunu düşünüyorum.	1	2	3	4	5
5. Öğretim üyesinin önünde anamnez almak rahatsız hissetmeme neden oldu.	1	2	3	4	5
6. Hasta rolü yapan birisinden anamnez almak rahatsız hissetmeme neden oldu.	1	2	3	4	5
7. Simüle hasta ile görüşürken hasta hekim iletişimi için gereken becerileri kullandığımı düşünüyorum.	1	2	3	4	5
8. Simüle hasta yerine gerçek hasta ile sınava girmeyi tercih ederdim.	1	2	3	4	5
9. Simüle hasta ile görüştüğüm odanın gerçek muayene odasındaymışım gibi hissetmeme neden olduğunu düşünüyorum.	1	2	3	4	5
10. Simüle hasta sınavında test edilen klinik becerinin (ateşli hastadan anamnez alma) hekimlik hayatımda kullanacağım önemli bir beceri olduğunu düşünüyorum.	1	2	3	4	5
11. Simüle hasta ile yapılan sınavın not açısından diğer sınavlara göre daha adaletli bir sınav olduğunu düşünüyorum.	1	2	3	4	5
12. Simüle hasta ile yapılan sınavın öğretici yönünün yüksek olduğunu düşünüyorum.	1	2	3	4	5

Alt temalardaki madde sayıları, niteliksel çalışmadaki öğrenci yorumlarının alt temalardaki ağırlıklarına göre belirlendi. Buna göre; Anket formu 13 maddeden oluşmakta olup 1., 7., 8., 9. ve 10. maddeler ölçme değerlendirme aracının geçerliğine, 2., 4. ve 11. maddeler ölçme değerlendirme aracının güvenilirliğine, 3. ve 12. maddeler ölçme değerlendirme aracının eğitsel etkisine ve 5., 6. ve 8. maddeler ölçme değerlendirme aracının kabul edilebilirliğine yönelik öğrenci görüşlerini yansıtabilecek şekilde hazırlandı. Anketteki 12 madde kesinlikle katılmıyorum (1)'dan kesinlikle katılıyorum (5)'a kadar 5'li Likert skalası ile cevaplanacak şekilde düzenlendi. Anket formundaki dört madde (2, 5, 6 ve 8) diğer maddelere göre ters puanlanmak üzere kurgulandı.

Verilerin Analizi: Anket formundaki dört madde (2., 5., 6 ve 8) ters çevrilerek puanlandı. Anketin sonuçları değerlendirilirken puanlar 5'e ne kadar çok yaklaşıyorsa ölçme değerlendirme aracının geçerliği, güvenilirliği, eğitimsel etkisi ve kabul edilebilirliği o derece yüksek anlamı

çıkartılmıştır. Anket sınavı takip eden hafta içinde Probleme Dayalı Öğrenme oturumları öncesinde öğrencilere dağıtıldı ve öğrenci işlerinde hazırlanan bir kutu içinde geri toplandı. Anket istatistiksel olarak analiz edilirken basit ortalama t-testinden yararlanılmıştır.

Bulgular

Öğrenci başına ortalama sınav süresi 4 dakika civarında gerçekleşmiştir. 7 simüle hasta aynı sınavda kullanılmıştır. Her bir simüle hasta yaklaşık 20 öğrenci ile karşılaşmıştır. Her bir öğretim üyesi yaklaşık 48 öğrenciyi değerlendirmiştir. Simüle hasta ile sınava katılan 144 3'üncü sınıf öğrencisinden 125'i (%86,8) sınava ilişkin yorumlarını A4 kâğıtlarına yazdı. Öğrencilerin yazılı olarak yaptıkları yorumların ölçme değerlendirme araçlarının işe yararlığını belirleyen kriterlere göre sınıflandırıldığında; %74'ünün geçerlik, %41'inin güvenilirlik, %19'unun eğitsel etki ve %35'inin kabul edilebilirlikle ilgili olduğu görülmüştür (Tablo 1.).

Tablo 1. Öğrencilerin Simüle Hasta ile Sınava İlişkin Yorumları		
Alt Temalar	Yüzde* (n=125)	Örnek Yorumlar**
Geçerlik	74	"Hasta iyi eğitilmişti, gerçek gibiydi", "Hastaya direkt soru sorduk, direkt hasta ile karşı karşıya kalmak iyi bir tecrübe oldu", "Sınav dersle tamamen uyumluydu, hocamın derste özenle üzerinde durduğu şeyler değerlendirildi", "Sadece ateşe yönelik anamnez almak kliniğe uymadı. Biz anamnezin tüm basamaklarını sorgulamayı öğrendik", "Muayene odasından farklı bir ortamdaydım" "Klinikte sık rastlanabilecek bir vakanın sunulması güzel oldu".
Güvenirlilik	41	"Bizden beklenenler açık bir şekilde belirtildi", "Objektif bir yöntem olduğumu düşünüyorum", "Simüle hasta benimle uyumluydu", "Hasta rolü yapan kişi ben daha titremeyi sormadan üstüdüğümü söyledi", "Belli bir standart oluşturulan bu sınavda adaletsiz bir not dağılımı olacağını sanmıyorum", "Hocalar vermem gereken cevabı hatırlatsalar daha iyi olurdu".
Eğitimsel Etki	19	"Gerçek hastadan önce simüle hasta ile böyle bir deneyim kazanmak benim için iyi oldu.", "Sadece anamnez almak için değil, fizik muayene için de olsa daha iyi olurdu", "Hocadan geri bildirim alsak daha faydalı olurdu", "Öğretici bir sınavdı" "Eksiklerimi gördüm".
Kabul Edilebilirlik	35	"Tüm sınavların bu şekilde simüle hastalar üzerinde olmasını isterim", "Sınav çok zamanımızı almıdı diğer klinik sınavlarında kaotik bir ortam oluyordu", "Sınava gelirken ne ile karşılaşacağımı tam olarak anlamamıştım", "Keşke bu sınava hacradığım süreyi hastanede hasta başında hocalarımızın birebir göstermeleriyle geçirseydik", "Sınava girmeden önce salonda görevli sayısının fazla olması üzerinde gerginlik yaratı".

* Öğrenciler birden fazla yorumda bulunmuşlardır. ** Bazı yorumlar birden fazla alt temaya girmiştir.

Geliştirilmiş olan anket formunu sınava katılan 144 öğrenciden 97'si (%67,36) doldurdu. Anketi yanıtlayan öğrencilerin yaş ortalaması 21,09±0,83 (ranj: 20-23) bulundu. Ankete katılan öğrencilerden 56'sı kız (%57,73) 41'i (%42,27) erkekti.

Öğrencilerin anket maddelerine verdikleri yanıtlardan elde edilen puanların ortalamaları ise Tablo 2'de gösterilmiştir. Bu ortalamalar arasında istatistiksel anlamlı bir fark saptanmamıştır (p>.05).

Tablo 2. Öğrencilerin Anket Maddelerine Verdikleri Puanların Ortalamaları (n=97)	
Anket maddeleri	Ort. puan±SD (Ranj)
1. Sınavdaki simüle hasta gerçek hasta ile karşılaşıyor gibi hissetmemi sağladı.	3,60±1,03 (1-5)
2.* Simüle hastanın tavrının ve söylediklerinin sınav performansımı olumsuz yönde etkilediğini düşünüyorum.	3,80±1,44 (1-5)
3. Simüle hastanın hikâye almadaki eksiklerimi görüp düzeltmem konusunda diğer sınavlara göre daha etkin bir değerlendirme yöntemi olduğunu düşünüyorum.	3,74±1,36 (1-5)
4. Simüle hasta ile yapılan sınavın objektif bir sınav olduğunu düşünüyorum.	4,11±1,18 (2-5)
5.* Öğretim üyesinin önünde anamnez almak rahatsız hissetmeme neden oldu.	3,37±1,45 (1-5)
6.* Hasta rolü yapan birisinden anamnez almak rahatsız hissetmeme neden oldu.	3,62±1,51 (1-5)
7. Simüle hasta ile görüşürken hasta hekim iletişimi için gereken becerileri kullandığımı düşünüyorum.	3,89±1,33 (1-5)
8.* Simüle hasta yerine gerçek hasta ile sınava girmeyi tercih ederdim.	3,31±1,63 (1-5)
9. Simüle hasta ile görüştiğim odanın gerçek muayene odasındaymışım gibi hissetmeme neden olduğunu düşünüyorum.	3,17±1,54 (1-5)
10. Simüle hasta sınavında test edilen klinik becerinin (ateşli hastadan anamnez alma) hekimlik hayatımda kullanacağım önemli bir beceri olduğunu düşünüyorum.	4,00±1,08 (2-5)
11. Simüle hasta ile yapılan sınavın not açısından diğer sınavlara göre daha adaletli bir sınav olduğunu düşünüyorum.	3,75±1,63 (1-5)
12. Simüle hasta ile yapılan sınavın öğretici yönünün yüksek olduğunu düşünüyorum.	3,72±1,27 (1-5)

* 2. 5. 6. ve 8. maddeler ters puanlanmıştır.

Öğrencilerin anket maddelerine verdikleri puanların alt temalara göre ortalamaları tablo 3.de gösterilmiştir. Bu ortalamalar arasında

istatistiksel anlamlı bir fark saptanmamıştır (p>.05).

Tablo 3. Öğrencilerin Anket Maddelerine Verdikleri Puanların Temalara Göre Ortalamaları (n=97)

Temalar (ÖD Aracının Sahip Olması Gereken Özellikler)	Temada Yer Alan Anket Maddeleri	Ort. puan±SD (Ranj)
Geçerlik	1. 7. 8. 9. 10.	3,45±1,34 (1-5)
Güvenirlilik	2. 4. 11.	3,89±1,19 (1-5)
Eğitsel Etki	3. 12.	3,73±1,32 (1-5)
Kabul Edilebilirlik	5. 6. 8.	3,43±1,53 (1-5)

Tartışma

Mezuniyet öncesi tıp eğitiminin büyük bir zorluğu, klinik öncesi dönemde, kliniklerdeki hasta görüşmelerine benzer fırsatların öğrencilere sunulması ile ilgilidir.¹ Bu çalışmanın hem niteliksel hem niceliksel bulgularına göre, klinik öncesi dönemde simüle hasta ile gerçekleştirilen sınavın öğrenciler tarafından geçerlik, güvenilirlik, eğitsel etki ve kabul edilebilirlik açısından değerli bir ölçme derece aracı olarak değerlendirildiği saptanmıştır.

Çalışmadaki açık uçlu yorumlara bakıldığında öğrencilerin en çok ölçme değerlendirme araçlarının geçerliğine ait yorumlarda (%74) buldukları görülmektedir. Literatür bulguları simüle hastanın geçerliği ve eğitsel etkisi yüksek bir ölçme değerlendirme aracı olduğunu göstermektedir.^{13,14} Yorumlar incelendiğinde öğrenciler tarafından simüle hastanın ilgili beceriyi ölçmek için uygun bir araç olduğunu düşündükleri görülmektedir. Öğrenciler simüle hasta görüşmesini gerçek bir performansla yakın bulmuşlardır. Bu, geçerlik türleri açısından yapı geçerliğine işaret etmektedir. Geçerlikle ilgili bir diğer konu ise test edilen kapsamın öğrenim hedefleri ile uyumlu olup olmadığıdır. Bu noktada öğrencilerin, ateşli hastadan öykü alma becerisinin tıp eğitiminin önemli konularından biri olarak gördükleri ve sınav kapsamı içinde yer almasını yararlı buldukları görülmektedir. Niceliksel analizde de anket maddeleri içinde en yüksek ikinci puanın (4,00±1,08) “test edilen klinik becerinin (ateşli hastadan anamnez

alma) hekimlik hayatımda kullanacağım önemli bir beceri olduğunu düşünüyorum.” maddesine verilmesi bunu desteklemektedir. Geçerlikle ilgili öğrenci yorumlarından öne çıkan bir diğer konu simüle hasta ile sınavın parçalanmış bir performansı değerlendirdiği yönündedir (örnek yorum; “Sadece ateşe yönelik anamnez almak kliniğe uymadı. Biz anamnezin tüm basamaklarını sorgulamayı öğrendik”). Literatüre baktığımızda simüle hasta ile sınavın yeterlikleri değerlendirme bağlamında böyle bir doğasının zaten var olduğu görülmektedir.¹⁵

Güvenirlilik alt teması altında toplanan yorumlara bakıldığında toplam yorumların % 41’inin bu temaya yönelik olduğu saptanmıştır. Öğrenciler simüle hasta ile sınavı objektif ve adaletli bir yöntem olarak görmektedirler. Kontrol listesi ile değerlendirmenin olumlu taraflarına vurgu yapmışlardır. Niceliksel analize baktığımızda bu alt temaya ait maddelerin aldığı puanların ortalaması 3,89±1,19 bulunmuştur. Tüm anket maddeleri içinde en yüksek puanın (4,11±1,18) “Simüle hasta ile yapılan sınavın objektif bir sınav olduğunu düşünüyorum.” maddesine verilmesi de öğrencilerin simüle hasta ile değerlendirmeyi güvenilirliği yüksek bir araç olarak gördükleri yönündedir.

Güvenirliliğe ilişkin çalışmalar, güvenirliliğin sınav süresi ile güçlü bir ilişki gösterdiğine işaret etmektedir.^{16,17} Bu çalışmada öğrenciler sınav süresinin güvenirliliği etkilediğine ilişkin yorumlanabilecek direkt, olumlu ya da olumsuz

görüş bildirmemelerine karşın bir öğrenci “Sınav çok zamanımızı almadı.....” şeklinde bir yorumda bulunmuştur.

Güvenirlilik, simüle hastanın zaman içindeki tutarlılığına da bağlıdır. Birden fazla öğrencinin, sınavda simüle hastaya sıklıkla maruz kaldığı göz önüne alındığında, simüle hastaların performansındaki değişiklikler güvenirliliği etkilemektedir.18,19 Simüle hasta performansının sınav güvenirliliğini etkileyip etkilemediği yönünde hem niteliksel hem de niceliksel analiz sonuçları, öğrencilerin bu konuda olumsuz bir algılarının olmadığını göstermiştir. Sadece bir öğrenci; “Hasta rolü yapan kişi ben daha titremeyi sormadan üşüdüğünü söyledi” şeklinde bir yorumda bulunmuştur. Bu güvenirliliği etkileyecek bir performans olarak yorumlanabilir.

Daha önce yapılmış birçok çalışma, ölçme değerlendirme aracı olarak simüle hastanın geçerliliği ve güvenirliliği lehine güçlü kanıtlar sunmuştur.20,21,22 Bu çalışmada da öğrenci görüşleri temelinde, simüle hasta ile sınav esnasında geçerlik ve güvenirliliğin olumsuz yönde etkilendiğini düşündürecek bir durumun olmadığı görülmektedir.

Eğitsel etki açık uçlu yorumlarda öğrenciler tarafından en az gündeme getirilen (%19) alt tema olmuştur. Yorumlara bakıldığında öğretim üyesinin verdiği geri bildirim, becerideki eksikliklerin tespit edilmesi, sınav olmasına rağmen öğretici yanının olması, simüle hasta ile sınavın eğitsel etki açısından olumlu yönleri olarak vurgulandığı görülmektedir. Yapılan çalışmalar simüle hastalarla değerlendirmenin öğrenmeyi desteklemesi açısından geri bildirim verme gücü yüksek oldukça değerli bir öğrenme ve değerlendirme aracı olduğunu vurgulamaktadır.22,23,24 Bazı yorumlarda öğrenciler, simüle hasta yerine gerçek hasta ile yapılacak bir sınavın daha anlamlı ve öğretici olduğu yönünde görüş bildirmişlerdir. Bu temaya ait ankete eklenen “Simüle hasta

yerine gerçek hasta ile sınava girmeyi tercih ederdim.” maddesine öğrencilerin verdikleri yanıtı bakıldığında ise öğrencilerin bu görüşe yakın olmadıkları görülmüştür (Ort. Puan $\pm$ SD=3,31 $\pm$ 1,63. Bu madde ters çevrilerek puanlanmıştır). McGraw ve O’Conner’ın yaptığı çalışmada klinik becerilerin değerlendirilmesinde simüle hastaların eğitsel bir kaynak olarak gerçek hastalarla eşit düzeyde etkin olduğu sonucuna ulaşılmıştır.25

Kabul edilebilirlik alt teması ile ilgili öğrenci yorumları (tüm öğrenci yorumlarının % 35’i) incelendiğinde mevcut yapılan sınavlara göre (sözlü, kısa yazılı sınav) simüle hasta ile sınavın daha kabul edilebilir olarak değerlendirildiği görülmüştür. Ancak sınav ortamının (değerlendirici, simüle hasta, yönlendiriciler) öğrenciler için gerginlik yarattığı görüşü ortaya çıkmıştır.

Sonuç

Sonuç olarak bu çalışma hem niteliksel hem de niceliksel verileri bir arada içermekte ve ölçme değerlendirme araçlarının işe yararlığı açısından bir değerlendirme ortaya koymaktadır. Çalışmanın, simüle hastayı ölçme değerlendirme aracı olarak kullanmayı düşünen araştırmacıların, öğrenci görüşleri bağlamında, işe yararlığı yüksek bir sınav oluşturabilmeleri için yol gösterici olacağı düşünülmektedir.

Kaynaklar

1. Peacock JG, Grande JP. (2015). Patient exposure in the basic science classroom enhances differential diagnosis formation and clinical decision-making. PeerJ. Feb 26 (3),e809.
2. Radcliffe C, Lester H. (2003). Perceived stress during undergraduate medical training: a qualitative study. Med Educ, 37:32-38.
3. Godefrooij MJ, Diemers AD, Scherpbier AJJA. (2010). Students’ perceptions about the

- transition to the clinical phase of a medical curriculum with preclinical patient contacts; a focus group study. *BMC Med Educ* 10(28),1-9.
4. Sarikaya O, Civaner M, Kalaca S. (2006) The anxieties of medical students related to clinical training. *J Clin Pract* 60:1414-1418.
5. Cleland JA, Abe K, Rethans JJ. (2009). The use of simulated patients in medical education: AMEE Guide No 42. *Med Teach*. 31(6),477-86.
6. Keifenheim KE, Teufel M, Ip J, Speiser N, Leehr EJ, Zipfel S, Herrmann-Werner A. (2015). Teaching history taking to medical students: a systematic review. *BMC Med Educ*. 28(15),159.
7. Barrows HS, Abrahamson S. (1964). The programmed patient: A technique for appraising student performance in clinical neurology. *Journal of Medical Education* 39, 802-5.
8. Chessman AW, Blue AV, Gilbert GE, Carey M, Mainous AG. (2003). Assessing students' communication and interpersonal skills across evaluation settings. *Fam Med* 35:643-8.
9. Epstein RM, Hundert EM. Defining and assessing professional competence. (2002). *JAMA* 287:226-235.
10. Boulet JR, Smee SM, Dillon GF, Gimpel JR. (2009). The use of standardized patient assessments for certification and licensure decisions. *Simulation in healthcare: Journal of the Society for Simulation in Healthcare*. 4:35-42.
11. Brailovsky CA, Grand'Maison P, Lescop J. (1992). A large-scale multicenter objective structured clinical examination for licensure. *Academic Medicine* 67(10, Suppl.), 37-9. 3.
12. Whelan GP. (1999) Educational commission for foreign medical graduates: Clinical skills assessment prototype. *Med Teach* 21, 156-60.
13. Van Der Vleuten CPM. (1996). The Assessment of professional competence: developments, research and practical implications. *AdvHealth Sci Educ* 1:41-67
14. Nicol M, Freeth D. (1998). Assessment of clinical skills: a new approach to an old problem. *Nurse Educ Today*. 18(8),601-9.
15. Lane C, Rollnick S. (2007). The use of simulated patients and role-play in communication skills training: a review of the literature to August 2005. *Patient Educ Couns*. 67(1-2),13-20.
16. Wass V, Van der Vleuten C, Shatzer J, Jones R (2001) Assessment of clinical competence. *Lancet*. 357(9260),945-9.
17. Swanson DB, van der Vleuten CP. (2013). Assessment of clinical skills with standardized patients: state of the art revisited. *Teach Learn Med*. 25(1),17-25.
18. Vu VV, Barrows HS. (1994). Use of Standardized Patients in Clinical Assessments: Recent Developments and Measurement Findings, *Educational Researcher*, Vol. 23(3),23-30.
19. Ainsworth M, Rogers L, Markus J, Dorsey N, Blackwell T, Petrusa E. (1991). Standardized patient encounters—a method for teaching and evaluation. *Journal of the American Medical Association* 266,1390-1396.
20. Barrows H, Williams R, Moy R. (1987). A comprehensive performance-based assessment of fourth-year students' clinical skills. *Journal of Medical Education* 62: 805-809.
21. Tudiver F, Rose D, Banks B, Pfortmiller D. (2009). Reliability and validity testing of an evidence-based medicine OSCE station. *Fam Med*. Feb;41(2):89-91.
22. Guiton G, Hodgson CS, Delandshere G, Wilkerson L. (2004). Communication skills in standardized-patient assessment of final-year

medical students: a psychometric study. *Adv Health Sci Educ Theory Pract.* 9(3):179-87.

23. Larsen DP, Butler AC, Lawson AL, Roediger HL. (2013). The importance of seeing the patient: test-enhanced learning with standardized patients and written tests improves clinical application of knowledge. *Adv Health Sci Educ Theory Pract.* 18(3), 409-25.

24. Şenol Y, Yardım S, & Başarıcı İ. (2014). Öğrencilerin Standart Hasta Uygulaması Hakkındaki Görüşleri: Birinci Yıl Sonuçları. *Tıp Eğitimi Dünyası.* 41, 19-26.

25. Elçin M, Odabaşı O, Turan S, Sincan M, Başusta NB. (2010). Tıp eğitiminde iletişim becerilerinin standart hastalar ve yapılandırılmış değerlendirmelerle geliştirilmesi. *Hacettepe Tıp Dergisi.* 41, 219-230.

26. McGraw RC, O'Conner HM. (1999). Standardized patients in the early acquisition of clinical skills. *Med Educ* 33, 572–578.